

Uppsala kommun

Rektorn vid Vaksalaskolan

andreas.kembler@uppsala.se

Beslut för grundskola och fritidshem

efter tillsyn av Vaksalaskolan
i Uppsala kommun

Tillsyn i Vaksalaskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Uppsala kommun under 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Vaksalaskolan besöktes av Skolinspektionen den 11–12 december 2013.

Fakta om skolan

Vaksalaskolan är en kommunal skolenhet med förskoleklass och grundskola för årskurserna 1-9 samt fritidshem. Vid tillsynen hade skolan totalt 532 elever varav 46 elever i förskoleklasserna. I fritidsverksamheten fanns 109 elever inskrivna. Skolledningen består av en rektor och en biträdande rektor. Skolan är organiserad i arbetslag som är indelade årskursvis. Därutöver finns ämneslag och en skolutvecklingsgrupp. Skolan har två utvecklingsledare som är direkt kopplade till skolledningen. Dessutom organiseras lärarna i ett så kallat antimobbningssteam, en hälsogrupp och en grupp ansvarig för elevrådet.

Kunskapsresultat

Skolverkets statistik för de nationella ämnesproven i matematik och svenska i årskurs 3 läsåret 2012/13, visar att andelen elever som minst klarade kunskapskraven på samtliga delprov i matematik, var 70,8 procent på skolan och 67,7 procent i riket som helhet. I svenska var motsvarande siffra cirka 100 procent på skolan och 78,3 procent i riket.

Skolverkets statistik för de nationella ämnesproven i årskurs 6 läsåret 2012/13, visar att andelen elever som minst uppnådde kunskapskraven på samtliga delprov i matematik, var cirka 100 procent på skolan och 93,7 procent i riket som helhet. I svenska var motsvarande siffra cirka 100 procent på skolan och 95,3 procent i riket. I engelska var motsvarande siffra cirka 100 procent på skolan och 94,3 i riket.

Läsåret 2012/13 visar den nationella statistiken att det var 89,4 procent av eleverna i årskurs 9 i Vaksalaskolan som nådde målen i alla ämnen, i riket var motsvarande siffra 77 procent. Det genomsnittliga meritvärdet för årskurs 9 var 240,5 i jämförelse med rikets 212,8. Andelen elever som var behöriga till yrkesprogram på gymnasiet var cirka 100 procent på skolan och 87,6 procent i riket. Andelen elever som var behöriga till högskoleförberedande program var cirka 100 procent på skolan och 86,5 procent i riket.

Helhetsbedömning

Skolinspektionens samlade bedömning är att verksamheten i Vaksalaskolan har centrala områden som måste förbättras.

Tillsynen visar att resultaten är goda och ligger över snittet för riket. Det framkommer dock att rektorn behöver ta ett större ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete under medverkan av lärare, övrig personal och elever.

Tillsynen visar vidare att skolan behöver se till att beslut om disciplinära åtgärder fattas och dokumenteras i enlighet med författningarnas krav. Dessutom måste planen mot kränkande behandling utformas utifrån varje specifik verksamhet på skolan.

Vidare måste skolan ge eleverna tillgång till personal med kompetens att tillgodose deras behov av vägledning inför utbildning och yrkesval.

Skolan måste dessutom följa upp och utvärdera elevgruppernas storlek och sammansättning i fritidshemmet.

Slutligen måste skolan se till att det framgår av upprättade åtgärdsprogram hur de beslutade åtgärderna ska utvärderas.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal brister som huvudmannen måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse och uppfylla författningarnas krav.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Uppsala kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 23 april 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet, studiero och en god miljö

Bedömning

Uppsala kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet, studiero och en god miljö.

- Se till att beslut om disciplinära åtgärder fattas och dokumenteras i enlighet med författningarnas krav.
- Se till att det för varje verksamhet finns en plan mot kränkande behandling som innehåller en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever.

Motivering:**Skriftlig dokumentation av disciplinära åtgärder**

Enligt skollagen ska huvudmannen säkerställa att utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. I skollagen listas de åtgärder som rektor eller lärare kan vidta för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma tillrätta med en elevs ordningsstörande uppträdande.

Lärarna uppger att den disciplinära åtgärd som använts är utvisning ur undervisningslokalen. Vid de tillfällen som detta inträffat har lärarna meddelat hemmet. Utvisningen har dock inte dokumenterats skriftligt på skolans blankett för incidentrapportering.

Rektorn uppger att han inte fått in någon dokumentation av utvisningar från undervisningslokalen, men att han är av åsikten att denna dokumentation ska vara en del av skolans incidentrapportering.

Enligt Skolinspektionens bedömning finns det inte en tydlig och känd rutin för dokumentation av vidtagna disciplinära åtgärder på skolan.

Plan mot kränkande behandling

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det för varje verksamhet finns en plan mot kränkande behandling som innehåller en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts, ska tas upp i efterföljande års plan.

Skolinspektionen har tagit del av skolans plan mot kränkande behandling. Rektor uppger att planen är gemensam för skolan och fritidshemmet. Att ha en plan mot kränkande behandling som är gemensam för flera verksamheter är fullt möjligt. Det måste då tydligt framgå av planen vilka åtgärder som avser vilken av verksamheterna.

Enligt Skolinspektionens bedömning framgår det inte av skolans plan mot kränkande behandling vilka av de redovisade åtgärderna som avser fritidshemmet.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans dokumentation av vidtagna disciplinära åtgärder och att det finns brister i skolans plan mot kränkande behandling. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att åtgärda bristerna.

Författning:

5 kap. 3 och 24 §§, 6 kap. 6 och 8 §§ skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning**

Uppsala kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Säkerställa att rektorn ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.
- Se till att kvalitetsarbetet genomförs under medverkan av lärare, övrig personal och elever samt att elevernas vårdnadshavare ges möjlighet att delta i arbetet.
- Se till att rektor tar ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat.

Motivering:

Enligt skollagen har rektor ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att det sker i medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet och arbetet ska dokumenteras.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:98) framgår att ett systematiskt kvalitetsarbete innebär att arbetet ska bedrivas strukturerat och uthålligt med fokus på en långsiktig utveckling. Varje skolenhet måste därför hitta sina former och rutiner för kvalitetsarbetet. Utgångspunkten är att identifiera utvecklingsområden för ökad måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen.

Skolinspektionen konstaterar att Vaksalaskolans rektor arbetat på skolan sedan augusti 2013. I lärarintervjuerna framkommer att det finns en förståelse för att han är ny på uppdraget och att flera av lärarna uppfattar att rektorn har visioner för verksamheten och vill skapa en mer effektiv organisation. Lärare uttrycker dock i intervjun att rektorn inte är tillräckligt synlig i verksamheten. Lärarna upplever att kopplingar saknas mellan de olika arbetslagen/ämnesgrupperna och skolledningen. Det finns en brist på kommunikation mellan skolledning och lärare, och lärarna upplever inte att rektorn svarar på mejl eller återkopplar när han delgetts protokoll från arbetslagsmöten. Samverkan mellan rektorn och lärarna brister. I intervju med rektorn framkommer att det i dagsläget sker ett pedagogiskt utvecklingsarbete i arbetslagen. Två utvecklingsledare är kopplade till skolledningen. Rektorn

tror att systemet är tydligt för personalen, men han har fått signaler om att skolans organisation behöver styras upp.

Av lärarintervjuer framgår vidare att skolan förra året anlitade en konsult som gick igenom den kommungemensamma modellen för det systematiska kvalitetsarbetet. Modellen har inte använts eller fyllts med innehåll relaterat till skolans resultat och konsultens insats har inte följts upp eller utvecklats. Lärarna uppger att de inte heller har diskuterat att resultaten skiljer sig mellan exempelvis flickor och pojkar. Några lärare uppger att man på ämneskonferenser har diskuterat skolans måluppfyllelse och resultaten på de nationella proven, men att någon djupare analys inte har genomförts. Några åtgärder har därför heller inte kunnat genomföras. Rektorn uppger att det systematiska kvalitetsarbetet organiseras i olika grupper kopplade till rektorn och att både lärare och elever ingår i grupperna. Rektorn är medveten om att skillnader finns i resultaten mellan pojkar och flickor, men att analys av detta inte gjorts, att dokumentation inte finns och att det systematiska kvalitetsarbetet stannat upp.

Enligt Skolinspektionens bedömning behöver rektor bedriva ett tydligare systematiskt kvalitetsarbete i syfte att utveckla utbildningen. Det finns ingen fungerande samverkan mellan rektorn och arbetslagen och de analyser som görs resulterar inte i konkreta och dokumenterade åtgärder.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister vad avser skolans systematiska kvalitetsarbete. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

4 kap. 4 och 6 §§ skollagen

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Uppsala kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Se till att eleverna och de som avser att påbörja en utbildning har tillgång till personal med kompetens för att tillgodose deras behov av vägledning inför framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.

Motivering

Enligt skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Även den som avser påbörja en utbildning ska ha tillgång till vägledning.

I intervju med lärarna framkommer att studie- och yrkesvägledning är begränsat till eleverna i årskurs 9. I intervju med rektor bekräftas denna bild, och en orsak till detta uppges vara att det är en resursfråga. Således saknas tillgång till studie- och yrkesvägledning för övriga årskurser.

Sammanfattningsvis visar utredningen att eleverna i årskurserna 1-8 saknar tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av studie- och yrkesvägledning inför framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

2 kap. 29 § skollagen

Fritidshemmets uppdrag och innehåll**Bedömning**

Uppsala kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Fritidshemmets uppdrag och innehåll.

- Se till att elevgrupperna i fritidshemmet har en lämplig sammansättning och storlek.

Motivering

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att elevgrupperna på fritidshemmet har en lämplig sammansättning och storlek och att eleverna även i övrigt erbjuds en god miljö.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2007:35) framgår att huvudmannen ska ha system och rutiner för kontinuerlig planering, uppföljning och utvärdering av fritidsverksamheten och för hur resultaten används för att förbättra kvaliteten. Av råden framgår även att huvudmannen bör anpassa gruppstorlek och gruppssammansättning på fritidshemmet till barnens behov och säkerhet.

Av intervju med fritidshemspersonalen framgår att personalen uppfattar verksamheten som sårbar på grund av att lokalerna är förlagda till separata byggnader och att resurspersonal ibland plockas ut ur verksamheten för att användas som vikarier. Gruppssammansättningen blir av dessa anledningar

ofta utifrån elevernas ålder. Det framgår även av intervjun att rektorn inte har besökt fritidshemmet.

Rektorn uppger att han delegerat ansvaret för fritidshemmet till den biträdande rektorn och att hans inblick i verksamheten kommer via arbetslagsträffar. Rektorn tillstår att fritidshemsgrupperna är stora och att lokalerna bidrar till att grupp sammansättningen inte blir optimal.

Enligt Skolinspektionens bedömning måste rektorn på ett mer systematiskt sätt följt upp hur elevgrupperna sätts samman på fritidshemmet och vilka följder sammansättning och storleken på grupperna får på fritidshemsverksamheten

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans uppföljning och utvärdering av elevgruppernas sammansättning och storlek på fritidshemmet. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att åtgärda bristerna.

Författning

14 kap. 9 § skollagen

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar enligt 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Uppsala kommun en anmärkning.

Uppsala kommun ska vidta åtgärder för att rätta till bristerna och redovisa de vidtagna åtgärderna till Skolinspektionen senast den 23 april 2014.

Särskilt stöd

Bedömning

Uppsala kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Se till att det av åtgärdsprogrammen framgår hur åtgärderna ska följas upp.

Motivering:

Av skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för den elev som har behov av särskilt stöd. Av åtgärdsprogrammet ska elevens behov framgå samt vilka åtgärder som vidtas och hur de ska följas upp och utvärderas.

I de exempel på åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av saknas uppgifter om hur de beslutade åtgärderna ska utvärderas.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det inte framgår hur åtgärderna i skolans åtgärdsprogram ska utvärderas. Med anledning av att åtgärdsprogrammen i övrigt uppfyller författningarnas krav anses bristen som mindre allvarlig och huvudmannen tilldelas därför en anmärkning.

Författning:

3 kap. 9 § skollagen

På Skolinspektionens vägnar

Kristina Dhenstrand
Utredare/Beslutsfattare

Anna Spada
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten.

Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i beslutet.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.